

OCENA Dramska uprizoritev

Gladiatorji kapitala

SLAVKO PEZDIR

Marius von Mayenburg: Grdoba
režija **Boris Kobal**
Mestno gledališče ljubljansko
(MGL)
premiera 10. 2. 2009

Na komornem prizorišču Studia MGL so predstavili slovensko prazvedbo novitete sodobnega nemškega dramatika Mariusa von Mayenburga *Grdoba* (*Der Häßliche*, 2006), ki se z jedko družbeno kritičnostjo nadvse prilega enemu od najalarmantnejših obdobji krize kapitalizma, ki ji (še) ni videti dna. V mestoma duhovitem prevodu Milana Štefeta ter ob dramaturškem sodelovanju Alenke Klabus Vesel je aktualno grotesko iz sodobnega poslovnega okolja na krožno prizorišče postavil režiser Boris Kobal.

Nosilni protagonist dogajanja je izumitelj Lette – *grdoba*, ki je sicer nadvse učinkovit in poslovno uspešen kot izumitelj visokonapetostnih stikalnih naprav, a po šefovem prepričanju zaradi nenavadno grdega obraza povsem neustrezen za predstavljanje in dobičkonosno prodajo svojega izuma na mednarodnih kongresih in sejmih. Ko Letteju zanj šokantno ugotovitev o neznosni *grdoti* njegovega obraza po mnenjsko brežčutnem šefu končno potrdi tudi njegova žena Fanny, se seveda do tal ponižani, a neomajno ambiciozni Lette odloči za radikalno »pomoč« lepotnega kirurga. Ta mu ne spremeni le obraza, ampak pripomore k njegovi prelevitvi iz bistroumnega izumitelja v puhlo leporečnega mojstra trženja, iz zvestega zakonskega moža v potentnega salonskega zapeljivca, iz skromnega anonimneža v medijsko razvpit dokaz zmogljivosti sodobne lepotne kirurgije ter iz *grdobe* v zapovedani modni ideal moške lepote. Seveda se šefov oblastniško nečloveški poseg v Lettejevo zasebnost in dostojanstvo človeka, ki je posledica razčlovečenega sodobnega globalnega kapitalizma, ne more

končati drugače kot z do absurda prignanim finalom, v katerem na zunaj »prenovljeni«, a vse bolj notranje izpraznjeni in nebogljeni Lette srečuje okoli sebe vse več svojemu podobnih – »lepih«

obrazov, pred katerimi na koncu poskuša v brezupu uporniško pobegniti.

Režiser Boris Kobal je (z asistenco Maje Boh) večino dogajanja postavil v središče krožnega prizorišča med štirimi skupinami gledalcev ter igralce brez mask kdaj posadil tudi med gledalce, da bi kar najbolj prepletel čas in prostor Mayenburgove igre z aktualnim sedanjkom gledalcev v avditoriju. Scenograf Jože Logar je prizorišče obdal s štirimi pomenljivo temno odsevnimi in prosojnimi zasloni iz pleksi stekla (za občinstvom), za katerimi ob koncu pomenljivo ugledamo množico kloniranih glav brez individualiziranih obrazov, ter z minimalističnimi dodatki, kot je svetlobni prikazovalnik dvigala v poslovnem nebotičniku na eni od sten, nekoliko predelan nakupovalni voziček iz hipermarketa ali kos pohištva. Kostumografka Bjanka Adžić Ursulov je kvartet protagonistov oblekla v standardna črna in dvodelna poslovna oblačila, z drobnimi podrobnostmi pa je nakazala tudi individualne značajske, poklicne in statusne posebnosti posameznikov.

V naslovni vlogi »*grdobe*« Letteja je ves čas z enim samim obrazom, a z brezštevilnimi odtenki odmerjenega igralskega mojstrstva mimike, gest in grimas, humorno-jedko ter obtožujoče sporočilo skrbno in zbrano oblikoval Uroš Smolej. Najmočnejši poudarek »*preobrazbe*« iz nekurantne »*grdobe*« v modno zapovedanega medijskega »*lepotca*« je prav v njeni odrski izpeljavi z enim in istim obrazom, saj kaže na to, da je v sodobnem svetu za naš obstoj in identiteto pomembno le (še) to, kako nas drugi vidijo, ocenjujejo, opredeljujejo, kar pomeni, da smo kot osebkovi povsem razosebljeni v razpoložljive predmete kapitala, politike, ideologije, religije ... S po

več vlogami so z ostro stilizirano, a skrbno odmerjeno partnersko igro k izpovedni enovitosti uprizoritve prispevali: Marko Simčič kot podjetniško profitoljubni Lettejev šef in enako brezobzirno dobičkoljubni lepotni kirurg Scheffler, Mojca Funkl kot pragmatično neiskrena Lettejeva žena, spolno radoživa bogata stara dama in prostodušna kirurgova asistentka Fanny ter Gaber K. Trseglav kot brezkompromisno povzpetniški Lettejev asistent in spolno sprevrženi sin bogate stare dame Karlmann.

MARKO SIMČIČ IN UROŠ SMOLEJ